

El- och energianvändning

All el- och energianvändning påverkar miljön och bör minskas i den mån det är möjligt. Byggnader står för en stor andel av förbrukningen i samhället och det är därför särskilt viktigt att se över effektiviseringar för dessa. I byggnadsförvaltningen kan energieffektivisering ske genom driftoptimering och olika energibesparande åtgärder, men också genom ett effektiviserat nyttjande.

Vid nybyggnation är det viktigt att tidigt ta ställning till vilka krav man vill ställa på byggnadens el- och energiförbrukning ur ett livscykelperspektiv, så att dessa krav kan tas med redan i projekteringskedet

Hur vi minskar miljöpåverkan från el- och energi

Många av byggnaderna i Naturvårdsverkets bestånd är äldre, och för flera gäller att miljöpåverkan från el- och energi kan minska. Förslag till åtgärder framgår normalt i byggnadens energideklaration (Läs mer nedan). Naturvårdsverkets målsättning är att alla energieffektiviseringsåtgärder som anses effektiva skall genomföras.

För A-klassbyggnader i det befintliga beståndet gäller att dessa bör uppnå minst energiklass C. Vid nyproduktion är det eftersträvansvärt att byggnaden får en högre energiklass än C, och som uppdragstagare bör du samråda med Naturvårdsverket och energiexpert om detta är möjligt. Inom en snar framtid förväntas s.k. nära nollenergibyggnader bli standard vid nyproduktion. Energimyndigheten har tagit fram en webbutbildning avseende nära nollenergibyggnader, som rekommenderas för uppdragstagare som är beställare av nya byggprojekt de kommande åren.

För länkar till boverkets sidor om nollenergibyggnader samt energimyndighetens sidor om energieffektivisering och webbutbildning se <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-fastigheter-miljoledning/>

Byggnadens användning av avgörande betydelse

Ett viktigt första steg när det gäller att minska el- och energianvändningen är att analysera hur byggnaderna i ett bestånd används och säkerställa ett effektivt nyttjande. För byggnader och utrymmen som används sällan eller inte behövs i verksamheten kan uppdragstagaren i samråd med Naturvårdsverket behöva ta fram en plan för hur de bättre kan komma till användning, alternativt avvecklas. Byggnader som inte behövs för Naturvårdsverkets verksamhet och inte fyller en funktion för naturvården eller friluftslivet kan ibland vara aktuella att avyttra. Sådana ställningstaganden bör vara gjorda innan man tar ställning till energieffektiviseringsåtgärder.

Driftoptimering och andra åtgärder

För byggnader där driften kan anpassas är det viktigt att arbeta aktivt med driftoptimering. Driftoptimering innebär att de installationssystem (värme och ventilation i första hand, men även el) som finns i en byggnad används så effektivt som möjligt med hänsyn till hyresgästens behov. För byggnader där så är möjligt bör det åtminstone finnas en anpassad vinter- resp. somrardrift. Följande är exempel på enkla driftoptimeringsåtgärder:

- Elförbrukningen bör följas upp månadsvis av driftpersonal eller via nyttjanderättshavare.
- Drifrutiner för tillsyn och skötsel dokumenteras och ansvarig tillsynspersonal utses.
- Justera drifttider för ventilation (nattdrift, anpassa drifttider till öppettider om det är en publik byggnad eller arbetslokaler).
- Vid behov installeras tidur för ventilation.
- Börvärden justeras. T.ex. lägsta acceptabel temperatur i byggnad vintertid.
- Tätning av dörrar, portar, fönster etc.

Med åtgärder avses energibesparande åtgärder med längre återbetalningstid än tre år. Det kan handla om installation av tidur för styrning av ventilation. Tilläggsisolering, installation av värmepump, solfångare kan komma ifråga.

Hushållsel

Vad gäller hushållsel kan denna ofta minskas genom ett samarbete mellan verksamhet/hyresgäst och fastighetsförvaltaren. Fastighetsförvaltaren kan se till att vitvaror och annan utrustning har en låg elförbrukning och att offentliga lokaler förses med sensorer för exempelvis automatisk belysning. Hyresgästen kan i sin tur påverka genom att stänga av apparater som inte används osv.

Minska beroendet av fossil energi

Förutom genom att optimera driften och genomföra olika typer av åtgärder, såsom installation av värmepumpsystem, kan miljöpåverkan minskas genom att säkerställa att uppvärmning och elförsörjning som kommer från förnyelsebara källor. Befintliga värmesystem som är beroende av fossila bränslen, t.ex. elpannor eller direktverkande el bör avvecklas i den mån det är möjligt och ersättas med biobränslepannor etc.

Förvaltning av fastigheter

Vägledning och information för förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter.
<https://www.naturvardsverket.se/fastighetsforvaltning>